

گزارش برگزاری جلسه نشست پژوهشی (مربوط به جدول الف/7)

در روز یکشنبه مورخ 94/11/25 در سالن اجتماعات مدرسه فاطمه الزهراء (س) نایین نشست پژوهشی با حضور جناب آقای اباذری و موضوع پژوهش در فضای غیر درسی برگزار گردید. ایشان در ابتدای صحبت‌های خود فرمودند با شنیدن نام پژوهش اولین چیزی که به ذهن می آید جشنواره ، مقاله و امثال اینهاست اما پژوهش محصور در این ها نیست بلکه سراسر حیات انسانی را در بر می گیرد نمونه والای آن قرآن کریم است که از ما درخواست می کند در مورد ریزترین تا درشت ترین مسائل پژوهش داشته باشیم . مثلاً در مورد آب در سوره واقعه آیه 68 به بعد خداوند می فرماید در مورد آب نیز پژوهش کنید با آیه ی أَفَرَأَيْتُمُ الذی مَآ وَ تَشْرَبُونَ یکی از واژه هایی که در قرآن دعوت به تفکر و پژوهش دارد واژه رویت است خداوند می فرماید: آیا شما باران را نازل کردید یا ما؟ آیا واقعاً در مورد نزول برف و باران فکر کرده اید؟ به خوبی می دانید که برف و باران از ابر می آید اما هواپیماها به راحتی از میان ابرها عبور می کنند درحالی که اگر برف و باران در میان ابرها باشد هواپیما به محض برخورد با ابرها منفجر می شود. آنجا ابر و گاز است و موقعی که قرار است بر زمین نازل شود قطره قطره می شود این نظامند بودن خلقت را نشان می دهد.

نمونه دیگر پژوهش در زندگی سوره مبارکه غاشیه آیه 17 «افلا ينظرون الى الابل كيف خلقت» یکی از واژه هایی که در قرآن دعوت به تفکر می کند واژه نظراست.

خداوند در قرآن دعوت به پژوهش می کند و گاه از عدم پژوهش گلایه می کند آیا می توانید نمونه ای از آن را بیان نمایید؟ که طلاب هر کدام آیه ای را مطرح کردند. یکی از مصادیق آن آیه 20 سوره لقمان است. استاد در توضیح این آیه فرمودند خداوند می فرماید: ای انسان چقدر در مورد خود، وجود و خلقتت فکر کرده ای خداوند با لفظ الم تروا گلایه و سرزنش می کند. خداوند می فرماید آیا هیچ فکر نکرده اید برای چه آنچه در آسمانها و زمین است در اختیار انسان قرار داده ام بنابراین یکی از موضوعات پژوهشی موضوعات معرفت نفس و انسان شناسی است. ایشان در ادامه حدیثی از حضرت رسول(ص) فرمودند: الناس نیام اذا ماتوا اتبعوا و توضیح دادند یکی از چیزهایی که قالب انسانها از آن غافلند همین است که انسان تا زنده است باید

تفکر کند وقتی مرد دیگر هیچ فایده ای ندارد در ادامه بیان نمودند خداوند در سوره نمل آیه 27 آورده که پرنده ای به نام هدهد برای حضرت سلیمان خبر آورد شهری است در آن شهر مردم خورشید پرستند و پادشاه آن شهر نیز بانویی است حال سؤال من از شما این است که حضرت سلیمان در جواب هدهد چه گفتند یکی از طلاب در پاسخ فرمودند: که حضرت سلیمان فرمودند تو را تنبیه می کنم اما استاد بیان کردند این مربوط به قبل از این آیه است که اگر بی اجازه بدون عذر موجه رفته بودی تو را تنبیه می کردم نه ایشان فرمودند تحقیق می کنیم این قضیه مربوط به چند سال قبل است اما پیام مهمی برای ما دارد اینکه ای انسانها از هر قشر و گروهی هستید هرگاه خبری شنیدید زود ترتیب اثر ندهید. و در مورد آن تحقیق نمایید. همچنین در مورد تحقیق در شنیده های خود در سوره حجرات آمده اگر فاسقی خبری آورد تحقیق کنید. در ادامه استاد نمونه ای از پژوهش های غلط را بیان نمودند مثلاً دعوایی بود در مورد تعداد نفرات اصحاب کهف عده ای می گفتند سه نفر بودند و سگ چهارمین آنها بود عده ای می گفتند پنج نفر بودند و سگ ششمین آنها بود حال صحبت من این است هر تعداد که می خواهند باشند مهم این است که این بزرگواران چه کردند؟ اصالت اینها حفظ ایمانشان بود این نمونه پژوهشهایی است که نه به درد دنیا می خورد نه به درد آخرت. نمونه دیگر این پژوهشها در سوره حجرات مطرح شده خداوند می فرماید در زندگی دیگران تجسس نکنید.

بعد از بیان این مسئله ابزار پژوهش در انسان را بیان نمودند از جمله چشم، گوش و حواسی که خداوند در اختیار انسان قرار داد. ایشان فرمودند خداوند در آیه 179 سوره اعراف می فرماید: «وَلَقَدْ ذَرَعْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ» این لام چه لامی است؟ عده ای فرمودند تأکید، تعلیل و..... که استاد بیان نمودند این لام عاقبت است یعنی سرانجام عاقبت بسیاری از انسانها و اجنه این شد که جهنمی شوند چرا؟ چون فکر و عقل به آنها دادیم اما از آنها استفاده نکردند و از چشمانشان برای تحقیق و پژوهش استفاده نکردند گوش دارند اما از این گوش برای شنیدن آنچه که بشنوند و تفکر در مورد آنچه که شنیده اند استفاده نمی کنند در ادامه شیوه های پژوهش در زندگی را بیان نموده اند

1- سؤال: فاسئلوا اهل الذکر ان کتتم لا تعلمون که به دو مطلب اشاره دارد: الف) پرسیدن در مورد آنچه نمی دانیم ب) پرسیدن از اهل علم در ادامه یکی از طلاب پرسید که منظور از پرسیدن در مورد آنچه نمی دانید دقیقاً چیست؟ و استاد فرمودند: یعنی

سؤال پرسیدن ما برای فهم باشد گاهی اوقات ممکن است کسی مطلبی را سؤال کند اما هدف و منظورش فهمیدن نیست بلکه یا می خواهد خودش را مطرح کند یا می خواهد با پرسیدن مطالب دشوار (اگر فرد مقابل جواب را نداند) آبروی او را ببرد.

2- مشورت: و مشاور هم فی الامر در قرآن نیز سوره ای به نام شوری داریم.

3- دقت و تفکر در مورد آنچه می شنوید مثل داستان حضرت یوسف که با دقت در مورد پیراهن یوسف می توان کذب ادعای زلیخا را فهمید در ادامه فرمودند جهت و رویکرد پژوهش بسیار مهم است باید تمام تحقیقات و پژوهشهای ما مسیر و سمت و سوی آن توحید باشد. نتیجه کل سخنانم این است که

الف) ظاهر بینی ممنوع ب) زود باوری ممنوع ج) غفلت ممنوع

جا دارد مثالی برای مورد آخر ذکر کنیم به کسی گفتند آمین به چه معناست؟ گفت: نمیدانم آخر منبرها مداحان می گویند آمین ماهم به تبعیت از آنها تکرار می کنیم حال سؤال من از شما این است آمین یعنی چه؟ یکی از خواهران فرمود: یعنی خدا مستجاب کن دعایم را استاد فرمودند آیا تشدید هم دارد؟ عده ای فرمودند دارد و عده ای فرمودند نه اما نظر غالب افراد این بود که تشدید ندارد دوباره استاد فرمودند آمین با تشدید یعنی چه؟ که خواهران پاسخ دادن یعنی خدایا اجابت نکن دعایم را استاد فرمودند: آمین با تشدید یعنی قصد کنندگان

در ادامه مطالب اشاره کردند که انسان باید در طول عمر خود پژوهش داشته باشد. به خاطر همین فرمودند بهترین عبادت تفکر است اگر ما در حال رکوع ذکر سبحان ربی العظیم و بحمدہ را می خوانیم و خم می شویم این خم شدن ما به چه معناست؟ عده ای از طلاب فرمودند منظور از این حالت یعنی تعظیم.

استاد فرمودند: اگر انسان بایستد و دست بر سینه بگذارد و خم شود که بهتر است از اینکه دست به دو زانو گذاشته و خم شود چرا خداوند فرموده باید این گونه حتماً عمل رکوع صورت گیرد و خودشان در ادامه فرمودند منظور از این عمل یعنی خداوند من با جان و دل بر شما ایمان آورده ام و شما را دوست دارم که اگر دستور دهید گردنم را هم بزنید باز دست از شما برنمی دارم این معنا کشیدگی گردن و قرار دادن دو دست بر زانو در رکوع است

نمونه دیگری از دین فهمی و تفقه در این تفکر در ذکر سجده است. در سجده ابتدا سر بر خاک نهاده این یعنی خلقت ابتدایی انسان از خاک، بعد از آن برمی خیزیم و می نشینیم یعنی ورود به زندگی دنیا و جدداً خم شده و به سجده می رویم این یعنی مرگ و رفتن به عالم قبر و بعد بلند شده می ایستیم و این یعنی حضور در صحرای محشر.